

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА: СВІТОВА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА

для студентів

спеціальності	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньо-професійної програми	Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньо-професійного ступеня	фаховий молодший бакалавр

Київ-2023

Розробник: Романова Тетяна Вадимівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, викладач-методист

Викладач: Романова Тетяна Вадимівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, викладач-методист

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

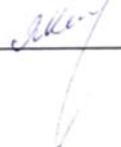
Протокол від « 01 » листопада 2023 року № 6

Голова циклової комісії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

« » 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. , « 30 » серпня 2023 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна форма навчання		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120		
Курс	1	2	
Семестр	2	3	4
Кількість змістовних модулів з розподілом	2	1	1
Обсяг кредитів	2	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	60	30	30
Аудиторні	28	14	14
Модульний контроль	4	2	2
Самостійна робота	28	14	14
Семестровий контроль	-	-	+
Форма семестрового контролю			залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета та завдання навчальної дисципліни – формування у студентів професійного світогляду, художньої культури, естетичного смаку на основі широкого огляду світової музичної культури крізь призму різноманітних явищ (історичних, політичних, культурно-мистецьких), розуміння її самотності та оригінальності.

Отримати досвід сприймання та інтерпретації мистецтва, орієнтуючись на освітні стратегії Нової української школи, що передбачає внутрішньо-предметні та міжпредметні зв'язки. Реалізація стратегії під час педагогічної практики та в подальшій професійній діяльності.

Завдання курсу:

- формування соціально-активної особистості, яка володіє комплексом знань, системою поглядів на мистецтво, розуміє його роль у житті суспільства, постійно вдосконалює свої художні смаки та духовні потреби;
- вивчення історичного процесу розвитку світової музичної культури;
- ознайомлення студентів із кращими зразками світового музичного мистецтва (народного, професійного класичного і сучасного);
- формування вміння виявляти зв'язок музики з суспільно-історичними подіями, національними традиціями, побутом народу, іншими видами мистецтва;
- набуття знань про життєвий та творчий шлях найвидатніших композиторів минулого і сучасності з метою здійснення музично-теоретичного, історико-стильового, технічно-виконавського аналізу творів світової класики;
- вивчення стилів, боротьби напрямів, ідейно-естетичних принципів, шляхів формування національних музичних шкіл;
- розвиток логічного та асоціативного мислення;
- формування у студентів історичного світогляду, особистісно-ціннісного ставлення до явищ світової культури.

Дисципліна «Світова музична література», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання та відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		

ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Всі теми
ЗК 6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Всі теми
ЗК 7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Всі теми
<i>Спеціальні компетентності</i>		
СК 2	Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.	Всі теми
СК 3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей	Всі теми
СК 6	Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.	Всі теми
<i>Предметні компетентності</i>		
	Володіння термінологічним тезаурусом з метою його практичного застосування у процесі педагогічної діяльності.	Всі теми
	Здатність опрацьовувати навчально-методичну, музикознавчу, довідкову літературу.	Всі теми
	Здійснення музично-теоретичного, історико-стильового, технічно-виконавського аналізу творів світової класики	Всі теми
	Розуміння національних особливостей різних композиторських шкіл	Всі теми
	Розуміння ідейно-естетичних принципів побудови творів різних епох	Всі теми
	Здатність співвідносити біографічні факти та історичні явища з художнім відображенням дійсності у музичному творі	Всі теми
	Здатність аналізувати поєднання композиторського та інтерпретаційного змісту музичного твору	Всі теми

	Вміння самостійно аналізувати наукову, музикознавчу літературу; розуміти специфіку художнього образу	Всі теми
	Спроможність висловлювати особистісно-ціннісне ставлення до творів мистецтва	Всі теми
	Здійснення художньо-естетичної оцінки творів мистецтва	Всі теми
	Усвідомлення значення світової класичної спадщини у музичній та художній культурі сьогодення	Всі теми

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

- забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами (ОПП, РН 5);
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі (ОПП, РН 6);
- сприяти формуванню мотивації учнів до навчання (ОПП, РН 8);
- знати основні етапи творчості відомих представників різних національних композиторських шкіл;
- визначати стильові особливості музичних творів різних жанрів та епох;
- вміти усвідомлено сприймати та глибоко аналізувати музичні твори;
- вміти самостійно аналізувати наукову, музикознавчу літературу;
- розуміти специфіку художнього образу;
- усвідомлювати важливість засобів музичної виразності у створенні цілісного музичного образу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять розподіл годин				
			Лекції	Семінари	Практичні	МКР	Сам. робота
II семестр							
Модуль I. Світова музична культура до XVIII ст.							
1.1.	Музичні культури Стародавнього світу і Середньовіччя.	5	2				3
1.2.	Тенденції розвитку музичної культури XIV- XVI ст.	7	2	2			3
1.3.	Жанр опери. Вокально-хорова та інструментальна музика XVII- XVIII ст.	5	2				3
1.4.	Вокально- хорова музика XVII-XVIII ст. Й.С. Бах.	7	2	2			3
1.5.	Класицизм. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської класичної школи. Соната.	8	2	2			4
1.6.	Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської класичної школи. Симфонія.	8	2	2			4
	Модульний контроль	2				2	
	Всього	42	12	8		2	20
Модуль II. Світова музична культура XVIII – першої половини XIX ст.							
2.1.	Розвиток національних європейських композиторських шкіл XIX ст. Австро-німецька композиторська школа.	8	2	2			4
2.2.	Нові національні композиторські школи. Ф. Шопен - засновник польської музичної класики.	8	2	2			4
	Модульний контроль	2				2	
	Всього	18	4	4		2	8
	Разом	60	16	12		4	28

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять розподіл годин				
			Лекції	Семинари	Практичні	МКР	Самостійна
Семестр III							
Модуль III. Світова музична культура другої половини XIX ст.							
3.1	Романтизм як художній стиль	4	2				2
3.2	Музична культура Угорщини та Німеччини.	8	2	2			4
3.3	Музична культура Італії та Франції	8	2	2			4
3.4	Музична культура Норвегії та Чехії.	8	2	2			4
	Модульний контроль	2				2	
	Всього	30	8	6		2	14
Семестр IV							
Модуль IV. Світова музична культура XX ст.							
4.1	Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля.	7	2	2			3
4.2	Оперна реформа Д. Пуччіні.	5	2				3
4.3	Музична культура Австрії та Німеччини . Г. Малер та К. Орф.	4	2				2
4.4	Музична культура США та країн східної та північної Європи.	7	2	2			3
4.5	Музична субкультура (блюз, джаз, рок)	5		2			3
	Модульний контроль	2				2	
	Всього	30	8	6		2	14
	Разом	60	16	12		4	28

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СВІТОВА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА»

Модуль I. Світова музична культура до XVIII ст.

Тема 1.1. Музичні культури Стародавнього світу і Середньовіччя

Музична культура часів родоплемінного суспільства. Ранні форми музичного мистецтва. Музична культура часів рабовласницького ладу. Розгалуження музики на вокальну та інструментальну. Основні напрями розвитку мистецтва – церковне, народне, світське. Народні музиканти – жонглери, міми, шпільмани. Представники світської музики в Західній Європі – трувери, трубадури, міннезінгери.

Основні поняття: автентичність, синкретизм, середньовіччя, традиція, світогляд, вплив, релігія, невми, нотація

Тема 1.2. Тенденції розвитку музичної культури XIV- XVI ст.

Західноєвропейське мистецтво XIV- XVI ст. як мистецтво доби Відродження. Формування національних композиторських шкіл. Нідерландська композиторська школа (Ж. Дебре, О. Лассо).

Д. Палестріна – класик італійського «старого стилю». Розвиток багатоголосся, реформа нотного запису, нотодрукування. Розвиток інструментальної музики. Розквіт хорової поліфонії. Поліфонічні жанри мадригалу, мотету, меси.

Основні поняття: Ренесанс, гуманізм, національні композиторські школи, поліфонічна музика.

Тема 1.3. Жанр опери. Вокально-хорова музика та інструментальна музика XVII - XVIII ст.

XVII ст. – початок нової епохи в музиці, звільненої від панування церкви. Розвиток різноманітних жанрів, форм, виразних засобів. Розвиток опери як світського мистецтва, що наслідувало ідеї епохи Відродження.

Італія - батьківщина опери. Діяльність флорентійської камерати і перші опери. Орієнтація творців перших опер та античний театр (міфологічні сюжети, коментуюча роль хору, мелодекламаційний характер мелодики та ін.). Розвиток жанру у творчості К.Монтеверді (перша оперна увертюра, оперний дует, включення до оперного оркестру скрипки як постійного інструменту та ін.). Опера "Орфей" К.Монтеверді. Неаполітанська оперна школа та її видатний представник А.Скарлатті. Формування вокального стилю бельканто, подальший розвиток оперних форм: арій, дуетів, ансамблів, речитативу-секко.

Жанрові типи опер XVIII ст. - опера-трагедія і опера-комедія, їх національні різновиди. Протистояння між прибічниками цих типів опери ("війна буффонів та антибуффонів").

Творчість К.Монтеверді, Ж.Б.Люллі, Г.Перселла, Г.Ф.Генделя. Розвиток інструментальної музики. Інструментальна музика в творчості Д.Фрескобальді, Г.Генделя, Й.С.Баха, Ф.Куперена, Ж.Ф.Рамо, К.Дакена. Сонати для скрипки А.Кореллі. Скрипичні концерти А.Вівальді. Кончерто грассо.

Найвищий розквіт інструментальної музики в другій половині XVIII ст. Вплив на музичне мистецтво ідей Великої французької революції. Масові революційні

пісні, гімни, марші. Ідеї революційних перетворень світу як зміст симфоній Л.Бетховена.

Основні поняття: флорентійська камерата, опера, жанр, оперна увертюра, оперний дует, вокальний стиль бельканто, опера-трагедія, опера-комедія, інструментальна музика, соната, скрипічний концерт, концерто грассо, симфонія.

Тема 1.4. Вокально-хорова музика XVII – XVIII ст. Й.С. Бах.

Зародження на початку XVII ст. та розвиток ораторії і кантати як жанрів духовної і світської музики. Вокально-хорові твори Г.-Ф.Генделя (ораторії «Месія», «Самсон», «Іуда Маккавей»), Й.-С.Баха (ораторії «Страждання за Матфієм», «Страждання за Іоанном», Меса сі мінор), Й. Гайдна (ораторії «Створення світу», «Пори року»), В.-А.Моцарта («Реквієм») – шедеври світової музичної культури.

Основні поняття: вокально-хорова музика, ораторія, кантата, духовна музика, світська музика.

Тема 1.5. Класицизм. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської класичної школи. Соната.

Класицизм як стиль і напрям у мистецтві XVII - початку XVIII ст., натхненна ідеєю упорядкованості та досконалості. Виникнення у Франції у XVII ст. Творчість великих драматургів П.Корнеля, Ж.Расіна, композиторів Ж.Б.Люллі, Ж.Ф.Рамо. Довершеність форм, відточеність деталей, чіткість вираження.

Новий історичний етап. Епоха Великої французької революції 1789-1794р.р. Найвищі досягнення класицизму (другого періоду (просвітницького)). Творчість Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л.Бетховена. Єдність і завершеність, що досягалися в процесі руху, боротьбі протилежностей. Принцип симфонізму.

Соната. Твори іспанських композиторів XVI ст. Зміна поліфонічного стилю на гомофонний. Скрипічні сонати XVII – XVIII ст. у творчості найвидатніших італійських композиторів А.Вівальді, Дж.Тартілі, А.Кареллі, Дж.Вітачі. Клавірні сонати Г.Ф.Генделя та Й.С.Баха.

Будова сонати , фортепіанні сонати у творчості Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л.Бетховена. Сонатна форма.

Основні поняття: класицизм, принцип симфонізму, поліфонічний стиль, гомофонний стиль, скрипічна соната, фортепіанна соната.

Тема 1.6. Класицизм. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської класичної школи. Симфонія.

Класицизм як стиль і напрям у мистецтві XVII початку XVIII ст., натхненна ідеєю упорядкованості та досконалості. Виникнення у Франції у XVII ст. Творчість великих драматургів П. Корнеля, Ж. Расіна, композиторів Ж.Б. Люллі, Ж.Ф. Рамо. Довершеність форм, відточеність деталей, чіткість вираження.

Новий історичний етап. Епоха Великої французької революції 1789-1794р.р. Найвищі досягнення класицизму (другого періоду (просвітницького)). Творчість Й. Гайдна, В.А. Моцарта, Л. Бетховена. Єдність і завершеність, що досягалися в процесі руху, боротьбі протилежностей. Принцип симфонізму.

Симфонія як найголовніший жанр авторської музики. Історичний розвиток жанру.

Відокремлення симфонії від вокальної музики в XVIII ст. Симфонія у творчості Й. Гайдна і В.А. Моцарта.

Творчість Л.Бетховена як вершина в історичному розвитку симфонії. Будова класичної симфонії. Сонатно-симфонічний цикл. Симфонічний оркестр. Програмні симфонії.

Основні поняття: класицизм, симфонія, сонатно-симфонічний цикл, симфонічний оркестр, програмні симфонії.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 3.

Додаткова: 1.

МОДУЛЬ II. Світова музична культура XVIII- першої половини XIX ст.

Тема 2.1. Розвиток національних композиторських шкіл. Австро-німецька композиторська школа.

Романтизм – ідейний і художній напрям у європейській культурі кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Розвиток національних композиторських шкіл. Огляд творчих здобутків композиторів першої половини XIX століття. Австро-німецькі композитори Ф.Шуберт, Р.Шуман, Ф.Мендельсон, К.-М. Вебер як перше покоління композиторів-романтиків. Відтворення засадничих принципів романтизму у вокальних циклах Ф. Шуберта «Зимовий шлях», «Прекрасна мельниківна», «Незакінчена» симфонія у програмних циклах для фортепіано Р. Шумана, Ф.Мендельсона. Виникнення німецької романтичної опери. Жанрово-побутові та фантастичні образи в опері К.-М. Вебера «Чарівний стрілець».

Основні поняття: художній стиль, романтизм, вокальний цикл, романтична опера.

Тема 2.2. Нові національні композиторські школи. Ф. Шопен - засновник польської музичної класики

Зв'язок Ф. Шопена з польською культурою. Фортепіанна музика - основа композиторської та виконавської діяльності митця. Переважаючі героїко-драматичні та ліричні романтичні концепції у творах Ф.Шопена. Творче переосмислення, героїзація та опоетизування танцювальних жанрів полонезу, мазурки, польки, вальсу. Ф. Шопен як основоположник жанру фортепіанної балади. Оновлення жанрів прелюдії та етюд. Тракткування прелюдії як самостійної п'єси, наповнення високохудожнім змістом навчально-віртуозної п'єси - етюд. Новації Ф.Шопена в галузі гармонічної мови, музичної форми.

Основні поняття: фортепіанна музика, балада, героїко-драматичний образ, ліричні концепції, жанр прелюдії, етюд.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2, 3

Додаткова: 1

МОДУЛЬ III. СВІТОВА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА XIX ст.

Тема 3.1. Романтизм як художній стиль

Романтизм - ідейний і художній напрям в європейській культурі кінця XVIII – першої половини XIX ст. Романтизм у протиставленні класицизму. Поява нових форм і художніх жанрів – історичний роман, фантастична повість, лірико-епічна поема.

Найпершим романтизм з'явився в Австрії (Ф. Шуберт), в Німеччині (К.М. Вебер, Р. Шуман, Р. Вагнер), і в Італії (Н. Паганіні, В. Беліні, ранній Дж. Верді), пізніше - у Франції (Г. Берліоз, Д. Обер), Польщі (Ф. Шопен), Угорщині (Ф. Ліст).

Основні поняття: художній стиль, романтизм, вокальний цикл, фортепіанна балада, романтична опера.

Тема 3.2. Музична культура Угорщини та Німеччини

Фольклорна спадщина угорської музичної культури: історичні, куруцькі, ліричні пісні. Вербункош. Народні танці. Угорська міська музика. Вплив циганської музичної культури на формування угорської музичної культури. Ф. Ліст – видатний композитор XIX ст., геніальний новатор-піаніст та диригент, класик угорської музики.

Загально-політичне та культурне становище Німеччини у другій половині XIX ст. Протиріччя у розвитку німецької музики. Напружена боротьба представників веймарської та лейпцігської шкіл.

Значення особистості Р. Вагнера в історії світової музичної культури. Творчий портрет композитора. Опер «Тангейзер», «Лоенгрін», «Тристан та Ізольда» - загальна характеристика.

Й. Брамс. Стиль та образна сфера композитора. Фортепіанна, камерно-інструментальна та симфонічна творчість композитора.

Основні поняття: музичний стиль, форма твору, тетралогія, камерно-інструментальна музика, симфонічна творчість.

Тема 3.3. Музична культура Італії та Франції

Стан італійського музичного театру в першій половині XIX ст. Народно-визвольний рух у галузі культури та мистецтва «Рісорджименто».

Дж. Верді – творчий портрет композитора. Відродження жанру опери, нові ідеї та принципи драматургії. Опера «Ріголетто», «Травіата»

Французька музична культура в період Другої імперії. Криза «великої» та комічної опер. Історичне значення Паризької комуни. Яскраві представники французької опери: Ш. Гуно, Ж. Бізе. Опера «Кармен».

С. Франк – видатний французький композитор, органіст, піаніст. Загальна характеристика творчості.

Г. Берліоз – видатний французький композитор, перший французький симфоніст світового значення. Фантастична симфонія.

К. Сен - Санс. Інструментальні твори. Концерт №5 для фортепіано з оркестром. Музична характеристика твору.

Основні поняття: реалізм, музичний театр, опера, лібрето, партитура, симфонізм.

Тема 3.4. Музична культура Норвегії та Чехії

Е. Гріг – основоположник норвезької музичної класики. Зв'язок його творчості з прогресивними суспільними та художніми течіями. Фортепіанні п'єси («Ліричні зошити») – образна та жанрова сфери.

Фортепіанний концерт а-молл ор.16 (1868) – особливості драматургії та побудови твору.

Музика до п'єси Г. Ібсена «Пер Гюнт» ор. 23 (1874 – 1875) – музична характеристика персонажів твору, розвиток драматургії, літературні джерела.

Основні поняття: музичний стиль, фортепіанний концерт, форма твору, камерно-інструментальна музика, сюїта.

Творчий шлях А. Дворжака як найяскравішого представника національної композиторської школи Чехії.

Симфонічна творчість («Слов'янські танці», Дев'ята симфонія «З Нового світу»). Опера «Русалка»

Творчість Б. Сметани. Цикл симфонічних поем «Моя Батьківщина», фортепіанні цикли «Сни» та «Чеські танці».

Основні поняття: національні риси, симфонічна музика, опера.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2, 3

Додаткова: 2

МОДУЛЬ IV. СВІТОВА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ХХ ст.

Тема 4.1. Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля

Імпресіонізм як художній стиль. К. Дебюссі – основоположник музичного імпресіонізму. Новаторські риси у фортепіанній та симфонічній творчості.

«Післяполуденний відпочинок фавна».

Послідовник імпресіонізму – М. Равель. Традиційні та новаторські риси стилю. Видатні музичні твори композитора : «Павана», «Болеро».

Основні поняття: імпресіонізм, ритм, тембр, новаторський стиль.

Тема 4.2. Оперна реформа Дж. Пуччіні

Дж. Пуччіні – композитор-психолог. Вплив інших композиторів на творчість Пуччіні. Образ жінки в операх композитора.

Оперна спадщина композитора («Тоска», «Мадам Батерфляй», «Турандот»). Тематичні особливості – вокальний тип тематизму, який проникає в оркестр.

Основні поняття: опера, реформа, вокальний тип тематизму, інтонаційна структура, лірико-психологічна драма

Тема 4.3. Музична культура Австрії та Німеччини. Г. Малер, П. Хіндеміт, К. Орф.

У другій половині XIX ст. - початку ХХ ст. Відень продовжував залишатись одним із найкрупніших культурних центрів Європи. У Відні на рубежі двох століть розквітало і музичне виконавське мистецтво – багаточисленні професійні хори, камерно - інструментальні ансамблі. У Відні працювали видатні піаністи: Т. Лешетицький, Л. Годовський, скрипаль Ф. Крейслер.

Віденська преса і музична критика того часу особливо виділяла Густава Малера як видатного симфонічного та видатного диригента. Малер виразив світосприйняття людини нової епохи і призначив важливіші тенденції становлення мистецтва ХХ століття. Симфонічна творчість Малера

Мистецтво ХХ ст. багатобразно і точно відобразило складну картину сучасної людини і суспільства. Так, до 1900 року формується ознака нового художнього напрямку – експресіонізм. Цей напрям склався на австро-німецькому ґрунті (А. Шенберг, А. Берг, А. Вебер).

Ще один стиль, який сформувався в ХХ ст. неофольклоризм (І. Стравінський, Б. Барток).

Творчість композиторів Нової віденської школи.

Стиль неокласицизм та його представники.

Багато європейських композиторів, перш за все французьких, сильно захопилися джазовою музикою.

Життєвий та творчий шлях композитора. Музично-педагогічна концепція Карла Орфа.

Сценічна кантата «Carmina Burana» воскресила на оперній сцені елементи музичного театру «дооперного» періоду. Осучаснення старовинних сценічних жанрів, оновлення, що сприяло розширенню кола творчих пошуків музичного театру ХХ століття.

Основні поняття: триптих, кантата, колесо Фортуни, музичний театр

Тема 4.4. Музична культура США та країн східної та північної Європи. Дж. Гершвін - видатний американський композитор ХХ століття.

Основні витoki його творчості - національний негритянський фольклор (блюз, спірічуелс), побутові жанри (пісні, марші), американський джаз. Етапи творчості. Опера „Поргі і Бесс.” „Рапсодія в стилі блюз”- зразок поєднання симфонічної музики з елементами джазу. Особливості розвитку скандинавських національних шкіл. Ян Сібеліус - засновник фінської національної школи. Огляд творчості. Історичні особливості розвитку професійного мистецтва в країнах Закавказзя. А. Хачатурян - композитор, диригент, педагог. Огляд творчості.

Основні поняття: національний фольклор, побутові жанри, блюз, джаз.

Тема 4.5. Музична субкультура (блюз, джаз, рок)

Популярна музика має розгалужену класифікацію, при цьому кількість її основних напрямів є різною. Тому в різних переліках ці напрями називають ще жанрами, течіями або стилями популярної музики, що становлять так звану музичну субкультуру.

Блюз – музичний напрям, що поширився у 20-х роках ХХ століття і є одним із досягнень афроамериканської культури. Блюз склався із таких етнічних музичних напрямів афроамериканського суспільства, як «робітничі пісні» (англ. work song), «спірічуел» (англ. shiritual) і холер (англ. Holler). Тематика блюзу – переважно зображення життєвих труднощів афроамериканського населення. Блюз є імпровізаційною формою музики. Роберт Джонсон, Ледбеллі, Бессі Сміт, Бі Бі Кінг.

Джаз – форма музичного мистецтва, що виникла на межі ХІХ-ХХ ст. в США як синтез африканської та європейської культур. Цей музичний напрямок характеризується низкою ритмічних, гармонічних, тембрових особливостей, а також імпровізаційністю. Луї Армстронг, Елла Фіцджеральд, Дж. Гершвін.

Рок-музика – узагальнення назва ряду напрямів популярної музики другої половини ХХ ст., що походять від рок-н-ролу та ритм-енд-блюзу. Термін «Rock» є скороченням від Rock'n'roll і дослівно перекладається як «хитатися», «крутитися». Рок-музика має велику кількість напрямів: рок-н-рол, рокабілі, серф-рок, блюз-рок, фолк-рок, хард-рок, альтернативний, психоделічний, хеві-метал, панк-рок, рок-авангард, «нова хвиля». Елвіс Преслі, Дік Дейл, The Beatles, Боб Ділан, Deep Purple, Black Sabbath, Judas Priest.

Основні поняття: музична субкультура, популярна музика, музичний стиль, музичний напрям, блюз, джаз, рок.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 5

Додаткові електронні ресурси: 1

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівень	Бал	Критерії оцінювання
I. Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями. Музичні фрагменти не розпізнаються.
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями; виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Музичні фрагменти не розпізнаються.
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Музичні фрагменти не розпізнаються.
II. Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. Музичні фрагменти впізнає слабко, не може виокремити частину твору, плутається в авторах і назвах творів.
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину. Музичні фрагменти визначає нечітко, плутає назви творів.
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає 50% матеріалу.
III. Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає до 60% матеріалу.
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає до 75% матеріалу.
	9	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі й застосовує його на практиці; самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі

		аргументи на підтвердження вивченого матеріалу. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає до 90% матеріалу.
IV. Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем. Музичні фрагменти називає в основному правильно, знає музичний матеріал, допускає незначні помилки та неточності.
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях. Музичний матеріал знає добре, не припускається помилок.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Музичний матеріал знає в обсязі більшому, ніж передбачено програмою.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їхнього виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль I. Світова музична культура до XIX ст.

Тема 1. Музична культура Стародавнього світу і Середньовіччя (3 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Функції музичного мистецтва в первісному суспільстві.
2. Основні тенденції розвитку музичного мистецтва за часів рабовласницького ладу.
3. Художні завдання хору в давньогрецькому театрі.
4. Відкриття законів музичної акустики.
5. Розвиток церковної музики Середньовіччя.
6. Представники світської музичної культури Середньовіччя.
7. Народні музиканти та актори епохи Середньовіччя в країнах Європи. Музичні інструменти Середньовіччя.

Тема 2. Тенденції розвитку музичної культури XIV-XVI ст (3 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Особливості розвитку музичної культури епохи Відродження.
2. Розвиток інструментальної музики різних композиторських шкіл у XIV-XVI ст.

Дати відповідь на питання:

1. Представники нідерландської, італійської, французької композиторських шкіл епохи Відродження.
2. Д. Палестрина – класик італійського «строногого стилю»..
3. Розквіт культури хорової поліфонії XIV-XVI ст.

Тема 3. Жанр опери. Вокально-хорова та інструментальна музика XVII-XVIII ст. (Й.С.Бах, К.В.Глюк, В.А.Моцарт) (3 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Провідні тенденції розвитку музичної культури XVII-XVIII ст.
2. Представники німецької, австрійської та італійської композиторських шкіл XVII-XVIII ст.
3. Внесок неаполітанської оперної школи в розвиток опери.
4. Жанри органної музики XVII-XVIII ст.
5. Різновиди старовинного інструментального концерту.
- 6.. Кончерто гресо у творчості композиторів XVII-XVIII с

Тема 4. Вокально- хорова музика XVII-XVIII ст. Й.С.Бах. (3 год.)

Підготувати повідомлення:

- 1.Ораторії «Страждання за Матфієм», «Страждання за Іоанном»,
2. Меса сі мінор.

Тема 5. Класицизм. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи. Соната. (4 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Жанри інструментальної музики в творчості Л. Бетховена та В. А. Моцарта.
2. Фортепіанні сонати Л. Бетховена.

Тема 6. Сонатно-симфонічні форми у творчості композиторів Віденської школи. Симфонія. (4 год.)

Підготувати повідомлення:

1. «Лондонські симфонії» Й. Гайдна.
2. Симфонії В.А.Моцарта
- 3.Симфонії Л. Беховена

Змістовий модуль II. Світова музична культура XIX ст.

Тема 1. Розвиток національних європейських композиторських шкіл. Австро-німецька композиторська школа (4 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Нові художні напрями XIX ст.
2. «Пейзажна музика» в творчості композиторів XIX ст.
3. Звукообразальність в музиці як явище в музичній літературі XIX ст.

Тема 2. Нові композиторські школи. Ф.Шопен – засновник польської музичної класики (4 год.)

Прослухати цикл прелюдій Ф. Шопена. Скласти анотації до прелюдій №4, №7, №20.

Змістовий модуль III. Світова музична культура XIX ст.

Тема 1. Романтизм як художній стиль (2 год)

Дати відповідь на питання:

1. Ідейні принципи романтизму.
2. Характерні ознаки музичної мови романтиків.

Тема 2. Музична культура Угорщини та Німеччини(4 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Інструментальні ансамблі, музичні інструменти, танці, національний фольклор Угорщини.
2. Ф. Ліст – класик угорської музики.
3. Новаторство в фортепіанній творчості Ф. Ліста.
4. Жанр симфонічної поеми у творчості Ф. Ліст
5. Оперна реформа Р. Вагнера.
6. Зміст і загальна характеристика опер «Тангейзер», «Лоенгрін», «Трістан та Ізольда» Р. Вагнера.
7. Життя та творчий шлях Й. Брамса.
8. Симфонічна творчість Й. Брамса.

Тема 3. Музична культура Італії та Франції (4 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Зміст опер «Ріголетто», «Травіата» Д. Верді
2. Зміст опери «Кармен» Ж. Бізе.
3. Сюїта «Карнавал тварин» К. Сен-Санса.

Тема 4. Музична культура Норвегії та Чехії (4 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Загальна характеристика «Ліричних зошитів» Е. Гріга.
2. Концерт ля-мінор Е. Гріга як шедевр норвезької
3. Життя та творчість А. Дворжака.
4. Аналіз симфонії №9 «З Нового Світу»
5. Життя та творчість Б. Сметани.

Змістовий модуль IV. Світова музична культура XX ст.

Тема 1. Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля (3 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Особливості формування стилю К. Дебюссі.
2. Фортепіанні твори К. Дебюссі.
3. Симфонічна творчість К. Дебюссі як новий етап європейського симфонізму.

Прослухати та написати анотацію до твору М. Равеля «Болеро».

Тема 2. Оперна реформа Дж. Пуччіні (3 год.)

Підготувати повідомлення:

1. Основні риси стилю Дж. Пуччіні. Прослухати Арію принца Калафа з опери Дж. Пуччіні «Турандот» та скласти анотацію до прослуханого твору.

Тема 3. Музична культура Австрії та Німеччини. Г. Малер та П. Хіндеміт, К. Орф. (2 год.)

Дати відповідь на питання:

1. Диригентська діяльність Г. Малера.
2. Віденський період у творчості Г. Малера.
3. «Ludus tonalis» П. Хіндеміт
1. Ідейний зміст кантати «Карміна Бурана»
2. Орф-метод і його реалізація в сучасності.

Тема 4. Музична культура США та країн східної та північної Європи (3 год.)

1. Творчість Дж. Гершвіна.
2. Зміст опери «Поргі і Бесс»
3. Ян Сібеліус - засновник фінської музичної школи.
4. А. Хачатурян Балет «Гаяне»

Тема 5. Музична субкультура (блюз, джаз, рок та новітні течії) (3 год.)

Підготувати повідомлення за зазначеною темою

Обираючи один із стилів, розповісти про його витоки, розвиток, найяскравіших представників ілюструючи доповідь музичними прикладами.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове виконання завдань модульної контрольної роботи, тестування.

6.4. Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Максимальна кількість балів -25	Критерії оцінювання
20-25	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
16-19	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
10-15	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
1-9	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік. Виставляється за результатами отриманих студентами балів.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СВІТОВА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА»

Всього: 120 год. Разом у II сем. 60 год.: лекції – 16 год., семінарські – 12 год, самостійна робота – 28 год., МК – 4 год

Разом у III сем. 30 год.: лекції – 8 год., семінарські – 6 год, с. р. – 14 год., МК – 2 год. Разом у IV сем. 30 год.: лекції – 8 год., сем. – 6 год., с.р. – 14 год., МК – 2 год

Семестр	II							
Модулі	Модуль 1						Модуль 2	
Назва модуля	Світова музична культура до XVIII ст.						Світова музична культура XVIII- першої половини XIX ст.	
Лекції/практичні/семінари	1	2	3	4	5	6	1	2
Теми лекцій	Музична культура Стародавнього світу та Середньовіччя	Тенденції розвитку музичної культури XIV – XVI ст.	Жанр опери. Вокально-хорова та інструментальна музика XVII-XVIII ст.	Вокально-хорова музика XVII-XVIII ст. Й.С.Бах.	Класицизм. Сонатно-симф. форми у твор-ті композиторів Віденськ к школи. Соната.	онатно-симф. форми у твор-ті композиторів Віденської класичної школи. Симфонія.	Розвиток національних европ. шкіл XIX ст. Австро-німецька школа	Ф. Шопен – засновник польської композиторської школи
Теми семінарів		Тенденції розвитку музичної культури XIV-XVI ст.		Вокально-хорова музика XVII-XVIII ст. Й.С.Бах	Класицизм. Сонатно-симф. форми у твор-ті композиторів Віденськ к школи. Соната.	Сонатно-симф. форми у твор-ті композиторів Віденської класичної школи. Симфонія.	Розвиток національних европ. шкіл XIX ст. Австро-німецька композиторська школа	Нові націонал. композиторські школи. Ф. Шопен – засновник польської композиторської школи
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (12 балів)						Модульна контрольна робота (12 балів)	

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СВІТОВА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА»

Разом у III сем. 30 год.: лекції – 8 год., семінарські – 6 год, самостійна робота – 14 год., підсумковий контроль – 2 год.

Разом у IV сем. 30 год.: 30 год.: лекції – 6 год., семінарські – 8 год., самостійна робота – 14 год., підсумковий контроль – 2 год.

Семестр	III				IV				
Модулі	Модуль 1				Модуль 2				
Назва модуля	Світова музична культура другої половини XIX ст.				Світова музична культура XX ст.				
Лекції/семінари	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Романтизм як художній стиль.	Музична культура Угорщини та Німеччини.	Музична культура Італії та Франції.	Музична культура Норвегії та Чехії.	Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля.	Оперна реформа Дж. Пуччіні	Музична культура Австрії та Німеччини.	Музична культура США та країн східної та західної Європи.	Музична субкультура (блюз, джаз, рок)
Теми семінарів		Музична культура Угорщини та Німеччини.	Музична культура Італії та Франції.	Музична культура Норвегії та чехії	Імпресіонізм у творчості К. Дебюссі та М. Равеля.	Оперна реформа Дж. Пуччіні	Музична культура Австрії та Німеччини.	Музична культура США та країн східної та західної Європи.	Музична субкультура (блюз, джаз, рок)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (12 балів)				Модульна контрольна робота (12 балів)				
Форма семестрового контролю					Залік				

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова):

1. Зав'ялова О.К. Історія західноєвропейської музики: навч-метод. посіб. для студ. вищих. навч. закладів/ О.К. Зав'ялова, Сумський держ. пед. університет ім. А.С. Макаренка. – Суми: СДПУ, 2014. – 30 с.
2. Зарубіжна музична література: навч. посібник для здобувачів освіти кваліфікаційного рівня молодший бакалавр / укладачі: О. О. Александрова, О. М. Цимбал; Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно – педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2020. – Ч. 1 :Музичне мистецтво XVII – початку XIX ст. – 102 с.
3. Зарубіжна музична література: навч. посібник для здобувачів освіти кваліфікаційного рівня молодший бакалавр / укладачі: О. О. Александрова, О. М. Цимбал; Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно – педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2021. – Ч. 2. – 123 с.
4. Лігус О. М. Музика в хореографії: навч. посіб. /О.М. Лігус. – К.: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021 – 114 с.
5. Павлишин, С. Музика двадцятого століття: навч. посібник для вищ. навч. закл. культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації / С. Павлишин; Львів. держ. муз. академія ім. М. Лисенка. - Львів: БаК, 2013. - 232 с.

Додаткова:

1. Гукова, В.В. Світова музична література: музика і музична мова: перший рік навчання: навч. посібник для спеціалізов. мистец. навч. закл. / В.В. Гукова. - К.: Мелосвіт, 2013. - 172 с
2. Світова музична література. Короткий зміст лібрето до опер та балету: посібник для самостійного опрацювання / укладач: Л. С. Здоренко, 2019. – 30 с.
3. Черненко В.О. Історія світової музики: Метод. матеріали до курсу для студ. реж – хореогр. ф - ту /В.О. Черненко (уклад.); Харківська держ. академія культури, кафедра теорії музики і фортепіано. – Х.: ХДАК, 2013. – 9 с.

9. Додаткові ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
<http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>